

Tlačové zákonodarstvo

Z dôvodu neexistencie kvalitnej právnej úpravy u nás je samozrejmosťou obracať sa k námetom a podnetom k vybraným zahraničným právnym úpravám, predovšetkým v stredoeurópskom priestore, ktorý sa vyznačuje vyššou kvalitou právnej úpravy ochrany záujmov fyzických a právnických osôb, ako aj záujmov spoločnosti. Možno dokonca konštatovať, že medzi týmito dvoma skupinami záujmov panuje určitá miera súladu, v porovnaní povedzme s germánskou vetvou kontinentálneho práva a angloamerickým právnym systémom.

Súčasný prirodzený a zrejme neodvratiteľný trend unifikácie a harmonizácie európskeho práva nemusí byť vždy determinovaný rozhodnutiami centrálnych orgánov Európskej únie; zjednocovanie právnej úpravy môže a malo by prebiehať formou selekcie jednotlivých národných úprav zohľadňujúci tradíciu toho ktorého inštitútu, tej ktorej úpravy. Domnievame sa, že vzhľadom na geopolitický aspekt stredoeurópskeho priestoru je nanajvýš vhodné oboznámiť širšiu odbornú verejnosť s právnou úpravou mediálneho prostredia v takých klasických právnych úpravách štátov ako je Poľsko, Taliansko a Česká republika.

Redakčné tajomstvo

Slovensko:

Redakčné tajomstvo absentuje v právnom poriadku od 29. marca 1990.

Česká republika:

Po 10 rokoch absencie je v ňom opäť zakotvený inštitút redakčného tajomstva. Na rozdiel od úpravy platnej do 29.03.1990 podľa § 12 ods. 2 vtedy platného zákona č. 81/1966 Sb. o periodickom tisku a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch, podľa ktorého mal šéfredaktor a ostatní redaktori povinnosť mlčanlivosti o osobách a informáciach získaných pre uverejnenie, nová uprava zakotvuje ochranu redakčného tajomstva **v podobe práva odoprieť informácie na uverejnenie alebo uverejnené informácie.**

T. Sokol má k novozavedenému inštitútu redakčného tajomstva nasledovný komentár:

Ochrana zdroja informácií bola jednou z tém, ktorá vzbudila istú pozornosť a vyvolala diskusiu a obavy z možného zneužitia. Podľa názoru T. Sokola celkom neodôvodnene, pretože takáto úprava je považovaná aj v rámci Európskej Únie za dôležitú a všeobecne ju nemožno vôbec považovať za ohrozenie práv iných. Tlačový zákon, prípadne relevantné ustanovenia občianskeho zákona na ochranu osobnosti sú postavené na princípe ochrany proti skutočnostiam zasahujúcim česť, vážnosť a súkromie fyzickej resp. právnickej osoby. Je zrejme nepochybné, že v prípade akéhokoľvek tvrdenia dôkazné bremeno o jeho pravdivosti nesie ten, kto toto tvrdenie vyslovil, v tomto prípade teda vydavateľ. Z tohto rýdzo civilistického pohľadu teda nie je rozhodujúce, či vydavateľ uvedie zdroj svojich informácií prípadne odmietne zdroj týchto informácií označiť. **Dôkazné bremeno** to z neho nijakým spôsobom nesníma, čo znamená, že v kritickej situácii bude musieť zvažovať, či v prípade súdneho sporu bude ochotný a schopný uviesť zdroj svojich informácií, napr. ako dôkaz o ich pravdivosti, alebo tento zdroj utajiť a v dôsledku toho prípadne súdny spor prehrať. Aj z praktického hľadiska sa príliš veľa nezmení, lebo už počas účinnosti súčasného českého tlačového zákona, resp. v sporoch na ochranu osobnosti súvisiacich s tvrdeniami zverejnenými v oznamovacích prostriedkoch súdy celkom rešpektovali postoje vydavateľov, šéfredaktorov, príp. iných zainteresovaných osôb, ktoré odmietli zdroj svojich informácií uviesť. Vo veľa prípadoch to tiež viedlo k ich neúspechu v súdnom spore, ale na tejto praxi, ako bolo naznačené, sa nič nemení. Zložitejšia je situácia v oblasti trestného práva.

Až v praxi bude možné zistiť, nakoľko je ustanovenie § 16 ods.1 a 2 českého tlačového zákona vágne

a umožňuje odopierať súčinnosť súdnym či iným orgánom aj tam, kde napr. nepôjde o spor podľa tlačového zákona či na ochranu osobnosti, v ktorom sa niektorý z účastníkov či svedkov len okrajovo dovoľá toho, že požadované informácie by mohli viesť k zisteniu pôvodu či obsahu informácií prezentovaných v periodickej tlači. Ustanovenie § 16 ods. 1 a 2 vymedzuje na jednej strane **okruh osôb**, ktorých sa dotýka a na druhej strane **rozsah oprávnenia** týmto osobám priznaný. Personálne vymedzenie je veľmi neurčité. Istotne možno pochopiť, že ak redaktor alebo novinár nie je definovaný ako konkrétna osoba súvisiaca s tvorbou periodika, je ťažké bližšie vymedziť toho, kto by mal byť oslobodený od povinnosti uviesť zdroj svojich informácií, akokoľvek však, takto chápané oslobodenie je podľa názoru T. Sokola príliš široké. Dopad na praktický život je ešte posilňovaný tou skutočnosťou, že tlačový zákon neurčuje žiadnu ani všeobecne formulovanú povinnosť uviesť aspoň nejaký údaj, ktorý by slúžil k overeniu dôvodnosti odopretia výpovede. Pri zvolenom spôsobe úpravy totiž v podstate ktokoľvek môže odmietnuť vypovedať vo veci ako svedok s tým, že sa "podieľal na získavaní informácie". Kedy, pre koho, prípadne kde, už dodávať nemusí. Možno teda očakávať, že po nejakej dobe začne narastať počet tých, ktorí budú odmietajú svedčiť práve z tohto dôvodu, a pritom všetkým bude jasné, že reálne na to žiadne zdôvodnenie nemajú. Bude teda potrebné zmeniť zákon a viazať toto právo na okolnosti, ktoré by súviseli s podaním alebo získaním informácie pre potreby periodickej tlače. T. Sokolovi pripadá zvláštne riešenie situácie, keď napr. krátky rozhovor s novinárom o určitej záležitosti zakladá právo toho, kto s novinárom hovoril, odmietnuť svedčiť o tejto udalosti na súde. Možno pripustiť, že dotyčného nemožno nútiť, aby sa priznal k tomu, že určité informácie poskytol oznamovaciemu prostriedku, a novinára zasa nemožno nútiť, aby uviedol, kde informácie získal. Na druhej strane však nie je rozumný dôvod, pre ktorý by dotyčný ako ktokoľvek iný nepodal svedeckú výpoveď o tom, čo videl alebo počul celkom nezávisle od toho, že obdobnú informáciu už predtým oznámil periodickej tlači.

Hranice práva odoprieť výpoveď

Hranice práva odoprieť výpoveď podľa § 16 ods. 1 a 2 českého tlačového zákona a súvisiace vzťahy s trestným právom

Úpravu povinnosti oznámiť a prekaziť trestný čin podľa § 167 a 168 českého Tr.z. nemožno vykladať tak, že by okrem základnej informácie o tom, že bude alebo bol spáchaný trestný čin uvedený v § 16 a 168 Tr.z., bolo povinnosťou oznamovateľa-novinára tiež uviesť, *ako sa o tejto skutočnosti dozvedel*, teda uviesť **informáciu o pôvode trestného činu**. Uvedenie tohto zdroja jednoznačne nie je informáciou o trestnom čine. Do nemilej situácie sa môže dostať novinár, pokiaľ je jeho zdroj informácie páchatelom trestného činu, pretože oznámenie trestného činu ho môže so všetkými dôsledkami ohroziť. Súčasná česká úprava v tomto smere nedáva priestor pre iné riešenie a zostáva len dôvodiť, že aj v takomto prípade je povinnosťou novinára oznámiť trestný čin uvedený v ustanovení § 167 a 168 Tr.z. Podľa T. Sokola vágna formulácia ustanovení § 16 ods.1 a 2 českého tlačového zákona nevyhnutne evokuje otázku súvisiacu s obmedzením tohto práva na odopretie informácie, otázku, či je novinár povinný oznámiť aj konkrétne okolnosti, ktoré sa dozvedel o trestnom čine, vrátane mena páchatela, prípadne údajov, z ktorých je možné páchatela zistiť. V prípade ustanovenia § 167 Tr.z. je odpoveď jednoznačná, pretože povinnosťou toho, kto sa hodnoverne dozvie o tom, že je pripravovaný alebo páchaný trestný čin, je prekaziť ho. Je obtiažne si predstaviť, že by splnenie tejto povinnosti bolo možné bez uvedenia veľmi konkrétnych a adresných údajov. V prípade trestného činu podľa § 168 Tr.z. už nie je situácia tak jasná. Zákon tu opäť predpokladá hodnovernú informáciu o spáchaní trestného činu iným, ale ukladá povinnosť oznámiť *trestný čin, nie konkrétneho páchatela*. V praxi by však T. Sokol neodporúčal spoliehať sa na tento zdanlivý rozpor. Trestný čin je daný nielen škodlivým následkom, ale nesporne aj osobou páchatela. V tejto chvíli už nejde o interpretáciu českého tlačového zákona, teda o to, akú mieru ochrany priznáva tento zákon zdrojom informácií, ale o problém čisto z oblasti trestného práva. T. Sokol je toho názoru, že v rámci tejto interpretácie by zrejme bolo vyvodené, že povinnosť podľa § 168 Tr.z. sa vzťahuje aj na oznámenie ďalších podrobností o trestnom čine, vrátane mena páchatela, pokiaľ je

známe. Odlišná situácia bude v prípade trestného činu podľa § 166 Tr.z. Tu nemá nikto a priori oznamovaciu povinnosť a je postihované iba konkrétne konanie spočívajúce v podpore páchatela. Už existujú signály, že za takéto konanie môže byť považované výslovné odmietnutie oznámiť informácie o pôvode a obsahu informácií spracovaných pre zverejnenie. S takýmto kategorickým názorom však nemožno súhlasiť.

Poľsko:

Redakčné tajomstvo je spojené s inštitútom anonymity, ktorý stanovuje jeho podkategórie a má tzv. *autorský charakter* a nie vydavateľský. Osoby povinné zachovaním novinárskeho tajomstva môžu byť vyslúchané o skutočnostiach obsahujúcich tajomstvo iba vtedy, ak je to **nevyhnutné** pre účel výkonu spravodlivosti, a okolnosť nemôže byť zistená na základe iného dôkazu. Pod účelom výkonu spravodlivosti je potrebné chápať potrebu zistenia objektívnej pravdy. O výsluchu alebo súhlase s výsluchom rozhoduje súd. Proti rozhodnutiu súdu prislúcha sťažnosť. Oslobodenie novinára od povinnosti zachovania tajomstva sa nemôže týkať údajov umožňujúcich zistenie **totožnosti** pôvodcu tlačového materiálu, listu pre redakciu alebo iného materiálu takej povahy, ako aj zistenie totožnosti osôb poskytujúcich informácie uverejnené alebo odovzdané na uverejnenie, ak si tieto osoby vyhradili neodhalenie vyššie uvedených údajov. Takéto oslobodenie nemožno použiť, ak sa informácia týka trestného činu podľa § 240 ods. 1 poľského trestného zákona. Ustanovenie § 240 poľského Trestného zákona z roku 1997:

(1) Kto, majúci vierohodnú informáciu o trestnej príprave, pokuse alebo dokonaní činu nedovoleného uvedeného v § 118, 127, 128, 130, 134, 140, 148, 163, 166 alebo 252, neupovedomí neodkladne orgán činný v trestnom konaní, podlieha trestu odňatia slobody do 3 rokov.

(2) Nespácha trestný čin uvedený v ods. 1, kto upustil od upovedomenia, majúci dostatočný dôvod na pripustenie toho, že orgán uvedený v ods.1 vie o pripravovanom, pokusnom alebo dokonanom nedovolenom čine; nespácha trestný čin aj ten, kto zabránil spáchaniu pripravovaného alebo pokusného nedovoleného činu uvedeného v ods. 1.

(3) Trestu nepodlieha ten, kto upustil od upovedomenia z obavy trestnou zodpovednosťou hroziacej jemu alebo jeho najbližším.

Ustanovenia skutkových podstát uvedených v odseku 1 § 240 poľského k.k. sa týkajú trestných činov proti republike, prezidentovi, vraždy, vraždy z dôvodu odlišnosti, obrane republiky, všeobecného ohrozenia, obsadenie vodného alebo leteckého prostriedku, zadržanie rukojemníka.

Odmietnutie novinára odhaliť údaje umožňujúce zistenie totožnosti pôvodcu tlačového materiálu, listu pre redakciu alebo iného materiálu takej povahy, ako aj zistenie totožnosti osôb poskytujúcich informácie uverejnené alebo odovzdané na uverejnenie, ho nezbavujú zodpovednosti za trestný čin, ktorého sa dopustil publikovaním informácie.

Taliansko:

Podľa § 200 talianskeho trestného poriadku nesmú byť nútení vypovedať, o čom sa dozvedeli z dôvodu služby, úradu alebo povolania, okrem prípadov, v ktorých majú oznamovaciu povinnosť voči súdnym orgánom **novinári z povolaní** zapísaní do zoznamu, čo sa primerane vzťahuje na mená osôb, od ktorých títo dostali správy dôvernej povahy pri vykonávaní ich povolania. Avšak, ak je použitie správ nevyhnutné ako dôkaz trestného činu, o ktorom sa koná, a ich pravdivosť môže byť dokázaná iba prostredníctvom identifikácie zdroja správy, sudca nariadi novinárovi určiť zdroj svojich informácií. Sudca, ak má dôvod pochybovať o tom, či vyhlásenie poskytnuté takými osobami z dôvodu odopretia výpovede je neopodstatnené, zabezpečí získanie potrebných informácií. Ak sa zistí, že je neopodstatnené, nariadi, aby svedok vypovedal.

Právo na odpoveď

Slovenská republika:

Právo na odpoveď absentuje v slovenskom právnom poriadku.

Česká republika:

V prípade, že bolo v periodickej tlači uverejnené **oznámenie obsahujúce skutkové tvrdenie, ktoré sa dotýka cti, dôstojnosti alebo súkromia určitej fyzickej osoby** alebo mena či dobrej povesti určitej právnickej osoby, má táto osoba právo požadovať od vydavateľa uverejnenie odpovede. Vydavateľ je povinný na žiadosť tejto osoby odpoveď uverejniť. Odpoveď sa musí obmedziť len na skutkové tvrdenia, ktorými sa spomenuté tvrdenia uvádzajú na pravú mieru, alebo neúplné či inak pravdu skresľujúce tvrdenia doplňujú alebo spresňujú. Odpoveď musí byť primeraná rozsahu napadnutého oznámenia, a ak je napadnutá len jeho časť, tak tejto časti; z odpovede musí byť jasné kto ju robí. Osoba, na ktorej žiadosť bola vydavateľom uverejnená odpoveď podľa tohoto zákona, nemôže požadovať uverejnenie ďalšej odpovede na túto odpoveď. Po smrti fyzickej osoby patrí právo na odpoveď jej manželovi a deťom, ak ich niet, jej rodičom.

Poľsko:

Na návrh dotknutej osoby šéfredaktor príslušného denníka alebo časopisu je povinný bezodplatne uverejniť **vecnú odpoveď na tvrdenie ohrozujúce osobnostné právo**. Odpoveď je potrebné uverejniť v denníku v priebehu 7 dní odo dňa obdržania odpovede, v časopise v najbližšom alebo jednom z dvoch po ňom nasledujúcich čísel pripravovaných do tlače, v inom zázname ako denník, prostredníctvom zvuku alebo zvuku a obrazu v najbližšom obdobnom zázname, avšak nie neskôr ako v priebehu 14 dní odo dňa obdržania opravy alebo odpovede. Odpoveď týkajúca sa informácie alebo tvrdenia uverejnených vo filmovom týždenníku je potrebné uverejniť, na náklad vydavateľa filmového týždenníka, v priebehu mesiaca, v denníku celoštátneho dosahu. Informácia o tom sa musí uviesť v najbližšom filmovom týždenníku. Šéfredaktor odmietne uverejniť odpoveď, ak nezodpovedá vecným požiadavkám na tvrdenie ohrozujúce osobnostné právo, jej obsah je trestný alebo porušuje osobnostné práva tretích osôb, ich obsah alebo forma nie je v súlade so zásadami občianskeho spoluzitia, vyvracajú skutočnosti potvrdené právoplatným rozhodnutím.

Taliansko:

Zodpovedná osoba má povinnosť zaradiť bezplatne do denníka alebo periodika vyhlásenia subjektov, o ktorých boli zverejnené obrazy alebo ktorým boli pripísané skutočnosti alebo myšlienky alebo tvrdenia nimi považované za škodiacie ich dôstojnosti alebo nepravdivé, ibaže by vyhlásenia a opravy mali obsah spôsobilý mať za následok trestné obvinenie. V denníkoch sa vyhlásenia publikujú najviac do 2 dní odo dňa, v ktorom prišla žiadosť. V periodikách sa vyhlásenia publikujú najneskôr v druhom čísle nasledujúcom po týždni, v ktorom prišla žiadosť, na tej istej strane, ktorá priniesla správu, na ktorú sa vzťahujú. Vyhlásenia sa musia vzťahovať na písomný materiál, ku ktorému sú určené, a musia byť publikované v celistvosti, a ide o časť, ktorá sa vzťahuje priamo na namietané tvrdenia.

Regulačné orgány

Slovenská republika

Nemá. Na riešenie sporov sú príslušné súdy.

Česká republika

Nemá. Na riešenie sporov sú príslušné súdy.

Poľsko

Tlačová rada, ktorá pôsobí pri predsedovi vlády, jej členov menuje predseda vlády na dobu 3 rokov. Tlačová rada má povahu posudzujúcu a navrhujúcu vo veciach týkajúcich sa tlače a jej úlohy v spoločensko-politickom živote štátu. Nariadenia určuje spôsob menovania a činnosti Tlačovej rady a má aj štatút. V zložení Tlačovej rady musia byť zastúpené novinárskej spolky a zväzy alebo združenia novinárov. Miestne príslušný obvodný súd, ktorý je príslušný na registráciu tlačoviny, môže prerušiť vydávanie denníka alebo časopisu na určitý čas, nie viac ako jeden rok, ak v priebehu roku aspoň

trikrát v tomto denníku alebo časopise bol spáchaný trestný čin.

Taliansko:

Nemá. Na riešenie sporov sú príslušné súdy.

Novinár a súdne konanie

Slovenská republika a Česká republika:

Právomoc sudcu v súdnej sieni je viazaná na taxatívne vymenovanú skupinu snímacích prostriedkov (nahrávanie obrazových záznamov, prenos zvukových záznamov, ako aj zvukovoobrazových záznamov), ale existuje okrem toho aj oblasť, kde jeho právomoc končí, a nastupuje zákon (nahrávanie zvukových záznamov). Nahrávanie zvukových záznamov nie je obmedzené úvahou sudcov, a pokiaľ neruší priebeh pojednávania, nie je ho možné zakázať. Neexistuje iné zákonné obmedzenie činnosti novinára v súdnom konaní. Viacmenej si musí dávať pozor na osobnostné práva osoby, o ktorej píše a dbať na prezumpciu nevinoty, že dokiaľ nebola právoplatným odsudzujúcim rozsudkom vyslovená vina, na obvineného sa hľadí akoby bol nevinný.

Poľsko

Šéfredaktor denníka je povinný uverejniť odplatne, v odporúčanom alebo dohodnutom čase právoplatný rozsudok súdu alebo iné rozhodnutie obsahujúce ustanovenie o uverejnení, ako aj oznámenie súdu alebo iného štátneho orgánu. Šéfredaktor denníka je povinný uverejniť bezodplatne, v odporúčanom alebo dohodnutom čase, príkaz na zatknutie. V tlači nemožno vyjadrovať názory na rozhodovanie v súdnom konaní pred vydaním rozhodnutia v I. stupni. V tlači nemožno uverejňovať osobné údaje a podobizne osôb, proti ktorým sa vedie prípravné alebo súdne konanie, ako aj osobné údaje a podobizne svedkov, obetí a poškodených, ibaže tieto osoby s tým vyslovia súhlas. Obmedzenie týkajúce sa uverejňovania osobných údajov a podobizní sa nedotýka ustanovení iných zákonov. Príslušný prokurátor alebo súd môže povoliť, z dôvodu dôležitého spoločenského záujmu, odhalenie osobných údajov a podobizní osôb, proti ktorým sa vedie prípravné alebo súdne konanie.

Taliansko

Sudca nariadi, aby pojednávania alebo niektoré úkony z neho prebiehali s vylúčením verejnosti, keď zverejnenie môže poškodiť dobré mravy, ak o to požiadajú príslušné orgány, keď zverejnenie môže mať za následok rozšírenie správ, ktoré majú ostať utajené v záujme štátu. Na požiadanie dotknutého, sudca nariadi, aby sa konalo s vylúčením verejnosti pri vykonávaní dôkazov, ktoré môžu byť dôvodnou obavou pre mlčanie svedkov alebo súkromných strán, ak ide o skutočnosti, ktoré nepredstavujú predmet stíhania. Ak je dotknutý neprítomný alebo na konaní nezúčastnený, sudca vykoná opatrenie z úradnej moci. Sudca nariadi, aby sa pojednávania alebo niektoré úkony z neho prebiehali s vylúčením verejnosti, ak zverejnenie môže poškodiť verejnej morálke, ak sa zo strany verejnosti udejú prejavy, ktoré narúšajú riadny priebeh pojednávania alebo ak je potrebné zaistiť bezpečnosť svedkov alebo stíhaných. Sudca môže nariadiť, aby s vylúčením verejnosti prebehol výsluch maloletých. Za účelom vykonania práva záznamu, sudca uznesením, ak strany súhlasia, môže povoliť úplné alebo čiastočné fotografické, zvukové alebo zvukovoobrazové vyhotovenie alebo prenos rádiom alebo televíziou z pojednávania, ibaže z neho vyplýva dôvodná obava marenia pokojného a riadneho priebehu pojednávania alebo rozhodovania. Povolenie môže byť vydané aj bez súhlasu strán, ak je za tým spoločenský záujem výnimočne významný pre poznanie pojednávania. Aj keď povolí vyhotovenie alebo prenos, predseda senátu zakáže vyhotovenie obrazov strán, svedkov, znalcov, odborných poradcov, tlmočníkov a iných subjektov, ktorí musia byť prítomní, ak títo nesúhlasia alebo tak zakazuje zákon. V žiadnom prípade nesmú byť povolené záznamy ani prenosi pojednávania, ktoré prebiehajú s vylúčením verejnosti podľa ustanovenia § 472 ods. 1, 2 a 4 Tr.p. Nemožno konať vo veci zhabania vydania novin alebo akejkoľvek inej publikácie či tlačoviny uvedených v Patente o tlači zo dňa 26. marca 1848, č. 695, iba ak na základe právoplatného

rozsudku súdneho orgánu. Avšak súdnym orgánom je umožnené nariadiť zhabanie nie viac ako 3 exemplárov, ktorými sa porušuje trestné právo. Toto však neplatí a môže sa uskutočniť zhabanie novín, iných publikácii alebo tlačovín, ktoré sa v zmysle Trestného zákona považujú za obscénne alebo napádajúce verejnú morálku alebo rozširujú prostriedky smerujúce (zabráneniu počatia alebo zrušené rozhodnutím Ústavného súdu zo dňa 16.marca 1971, č.49), k zabezpečeniu potratu alebo zobrazujú ich použitie alebo dávajú návod o spôsobe ako si ich zabezpečiť alebo obsahujú inzerciu alebo súvislosti vzťahujúce sa na uvedené prostriedky.

Pri vyhlásení rozsudkov za trestný čin spáchaný prostredníctvom zverejnenia v periodiku sudca nariadi zverejnenie za každých okolností rozsudku v celku alebo vo výťahu v tom istom periodiku. Zodpovedný riaditeľ musí bezplatne zabezpečiť zverejnenie.

Zodpovednosť šéfredaktora a vydavateľa

Slovenská republika

Veľmi dôležité je z hľadiska trestnoprávnej zodpovednosti ako právneho následku trestnej činnosti posúdiť, kto zodpovedá za ochranu spoločnosti a občanov proti zneužitiu slobody prejavu, slova a tlače. Sú to podľa § 16 zákona č. 81/1966 Zb. vydavateľ, šéfredaktor, redaktor a autor v rozsahu vyplývajúcom z platných predpisov.

Za zneužitie slobody prejavu, slova a tlače sa považuje uverejnenie informácie, ktorá ohrozuje zákonom chránené záujmy spoločnosti alebo občanov. Podľa niektorých odborníkov sa na základe ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 81/1966 Zb. dá vyvodiť, že priamu trestnú zodpovednosť pri periodickej tlači má vydavateľ. Tu zrejme nepostrehli rozdiel medzi tzv. zodpovednosťou podľa zákona č. 81/1966 Zb. (priliehavý termín by bol masmediálna zodpovednosť) a trestnoprávnou zodpovednosťou.

Kým trestnoprávnu zodpovednosť možno získať len pri naplnení skutkovej podstaty trestného činu vymenovaného v Trestnom zákone, zodpovednosť podľa zákona č. 81/1966 Zb. je zodpovednosťou širšieho významu, ktorej zodpovedajú určité povinnosti - napr. povinnosť uverejniť opravu nepravdivého údaja. Analogicky má priamu zodpovednosť aj organizácia rozhlasu či televízie.

Šéfredaktor má potom nepriamu masmediálnu zodpovednosť voči vydavateľovi za obsah jednotlivého vydania hromadného informačného prostriedku, najmä za to, aby obsah hromadného informačného prostriedku neporušil zákonom chránené záujmy spoločnosti občanov a organizácií.

Zodpovednosť autorov informácií vyplývajúca z platných predpisov - napr. Trestného zákona však zostáva nedotknutá. Toto takmer prehliadnuteľné ustanovenie § 10 ods. 5 zákona č. 81/1996 Zb. nedáva možnosť páchatelovi trestného činu v oblasti hromadných informačných prostriedkov preniesť vinu (trestnoprávny pojem) na vydavateľa alebo šéfredaktora.

Inak do roku 1990 platila skutková podstata trestného činu tlačovej nedbanlivosti podľa už zrušeného § 170 a) Trestného zákona. Dôvod, pre ktorý sa vypustil tento paragraf, najvýstižnejšie podáva dôvodová správa k novele Trestného zákona z roku 1990, podľa ktorej toto ustanovenie malo slúžiť na upevnenie pozície cenzúry tlače tým, že stanovilo v podstate objektívnu zodpovednosť šéfredaktora za zverejnené údaje. Ustanovenie bolo nadbytočné, lebo novou formuláciou o trestnom čine ohovárania je rozšírená ochrana občanov proti ohováraniu spáchanému tlačou. Ak by išlo o vyzradenie utajovaných skutočností, je dostatočná ochrana poskytovaná ustanoveniami § 106 a nasl. Trestného zákona.

Česká republika

Za obsah periodickej tlači zodpovedá vydavateľ. Vydavateľ nezodpovedá za pravdivosť údajov obsiahnutých v reklame a v inzercii uverejnených v periodickej tlači. Táto výnimka neplatí pre reklamu a inzerciu samotného vydavateľa. Nedotknutá zostáva zodpovednosť vydavateľa podľa osobitného právneho predpisu.

Poľsko

Šéfredaktor zodpovedá za obsah tlačových materiálov pripravovaných redakciou ako aj za redakčné záležitosti a financie redakcie v medziach určených v štatúte alebo príslušných predpisoch. Je tiež povinný dbať o jazykovú správnosť tlačových materiálov a ako aj zabrániť vulgarizácii jazyka. Občianskoprávna zodpovednosť za porušenie práva spôsobené uverejnením tlačového materiálu nesie autor, redaktor alebo iná osoba, ktorí spôsobili uverejnenie takého materiálu; tým sa nevylučuje zodpovednosť vydavateľa. V rozsahu majetkovej zodpovednosti je zodpovednosť týchto osôb solidárna. To platí obdobne na občianskoprávnu zodpovednosť za porušenie práva spôsobené odhalením tlačového materiálu pred jeho uverejnením. Vydavateľ a redaktor nenesú zodpovednosť za obsah inzerátov a reklám uverejnených v súlade s právom a zásadami občianskeho spoluzitia.

Taliansko

Okrem zodpovednosti autora publikácie, riaditeľ alebo zodpovedný zástupca riaditeľa, ktorý zanedbá nevyhnutnú kontrolu nad obsahom periodika ním riadeného, aby zabránil, že prostredníctvom publikovania bude spáchaný trestný čin, potresce sa, z dôvodu nedbanlivosti, ak trestný čin je spáchaný, trestom ustanoveným pre takýto trestný čin zníženým v miere nepresahujúcej tretinu takéhoto trestu. V prípade neperiodickej tlače sa predpoklady periodickej tlače v predchádzajúcom ustanovení použijú na vydavateľa, ak je autor publikácie neznámy alebo trestne nezodpovedný, alebo na tlačiaru, ak vydavateľ nie je určený alebo nie je trestne zodpovedný. Ak trestný čin spáchaný prostredníctvom tlače je stíhaný na základe žaloby, návrhu alebo úradnej žiadosti, vtedy je aj pre stíhatelnosť trestných činov ustanovených v troch predchádzajúcich ustanoveniach nevyhnutná žaloba, návrh alebo úradná žiadosť. Žaloba, návrh alebo úradná žiadosť podané proti riaditeľovi alebo zodpovednému zástupcovi, vydavateľovi alebo tlačiarovi, sa vzťahuje aj na autora publikácie pre trestný čin ním spáchaný.

Za trestné činy spáchané prostredníctvom tlače sú občianskoprávne zodpovední solidárne s páchatelmi trestného činu a medzi nimi, majiteľ publikácie a vydavateľ.